

7/2824
6. K. 92

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

ÇOK İVEDİ

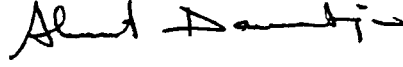
Sayı : B.06.0.SPG.0.01.00.00-026.21 -2012/5827846
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Sinan OĞan/
7/2824

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: 23 Ocak 2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-43353 sayılı yazıları.

İĞdir Milletvekili Sinan OĞan'ın ilgide kayıtlı 7/2824 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

EK:2 Sayfa

İĞDIR MİLLETVEKİLİ SAYIN SİNAN OĞAN
7/2824 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORU:

Türkiye'nin Van ilinde yaşanan deprem sonucunda depremin getirdiği olumsuz manzaralarla üzülmektedir. Buradan hareketle, Türkiye'ye zarar verecek olan doğal afetlere sınırlarımız içinde tedbir alınması gerektiği gibi komşu ülkelerde yaşanacak olan felaketlerin ülkemizi etkilememesi için çeşitli girişimlerde bulunmak hayati önem taşımaktadır. Belirtilmelidir ki, Metsamor Nükleer Santrali Türkiye'ye sadece 16 km uzaklıkta fay hatları üzerinde bulunan eski teknoloji ile çalışmakta olan bir santraldir. Geçmişinde de bazı depremler atlatan santralden olası bir depremde yaşanacak olan radyasyon sızıntısı, Türkiye'yi de derinden etkileyecektir. Ayrıca Iğdır gibi illerimizde son yıllarda kanser vakalarının artışı ve bazı hayvan doğumlarındaki gariplikler (Iğdır'ın Karakoyunlu ilçesinde doğan 3 bacaklı buzağı, 3 ayaklı kedi), il halkının Metsamor Nükleer Santrali'nden yayılan radyasyonun sağlıklarını olumsuz etkilediği şüphelerini artırmıştır. Geçtiğimiz günlerde iki haftada iki deprem geçiren Metsamor Nükleer Santrali'nin çevresel etkileri, olası bir depremde sadece Iğdır'ı değil Ermenistan'a yakın olan birçok ilimizde de felaket yaratacak boyuttadır.

1) Bu çevresel felaketin önüne geçebilmek ve Metsamor Santrali'nin kapatılması için TC Dışişleri Bakanlığı tarafından herhangi bir inisiyatif başlatılmış mıdır? Bu konuda bir adım atıldıysa ne zaman ve hangi çerçevede sorun dile getirilmiştir?

2) Ermenistan ve Türkiye arasındaki sınır kapısının olası açılma durumunda Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ bölgesinin işgalinin sonlandırılmasına ek olarak Metsamor Nükleer Santrali'nin de kapatılması şartının eklenmesine ilişkin bakanlık personeli tarafından herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

YANIT:

Ermenistan'ın Metsamor sahasında Türkiye'ye 16 km. mesafede bulunan Armenia-1 ve Armenia-2 nükleer santralleri eski Sovyet yapımı santrallerdir. Armenia-1 santrali 1979 yılında devreye girmiş, meydana gelen deprem sonucunda 1989'da kapatılmıştır. 1980 yılında işletmeye alınan Armenia-2 nükleer santrali de deprem nedeniyle 1989 yılında kapatılmış, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın (IAEA) tavsiyeleri doğrultusunda gerçekleştirilen iyileştirmeleri takiben 1995 yılında yeniden çalıştırılmıştır. Ermenistan elektrik ihtiyacının yaklaşık %40'ını bu ünitelerden karşılamakta olup, santralin 2016 yılına kadar faaliyette kalması öngörülmektedir.

Konu, ülkemizin de üyesi olduğu IAEA tarafından yakından izlenmektedir. IAEA'nın sözkonusu tesisin yapısal eksikliklerinden kaynaklanan güvenlik zaaflarını gidermeye yönelik olarak yürüttüğü çalışmalar, santralin yeniden çalışmaya başladığı tarihten bu yana sürdürülmektedir. IAEA'nın çalışmaları, Metsamor'a düzenlenen denetim amaçlı güvenlik

misyonları aracılığıyla gerçekleştirilmekte, her misyon sonrasında ayrıntılı rapor hazırlanmaktadır. Metzamor'un çevre bakımından yarattığı güvenlik riskleri, tasarımdaki zaaflardan kaynaklananların yanında, santralin üzerinde bulunduğu aktif fay hattının yaratabileceği potansiyel riskleri de içermektedir.

Metzamor'un, yapısal eksiklikleri nedeniyle insan ve çevre sağlığı bakımından oluşturduğu riskler, UAEA'nın saklayıcısı olduğu Nükleer Güvenlik Sözleşmesi'nin her üç yılda bir Viyana'da gerçekleştirilen gözden geçirme toplantılarında da ayrıntılı olarak tartışılmış, tesisin güvenliği, toplantılara katılan Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) mensuplarının yanı sıra, diğer taraf ülke temsilcilerince de sorgulanmıştır. Yeniden çalıştırılma kararı alınmasından itibaren Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) Metzamor reaktörüne ilişkin gelişmeleri izlemeye ve gerekli önlemleri almaya başlamıştır.

Anılan nükleer santralin durumu Bakanlığımca TAEK ile işbirliği halinde yakından izlenmekte, güvenlik bakımından eksiklikleri gerek UAEA, gerek Avrupa Komisyonu nezdinde gündemde tutulmaktadır. Ancak, UAEA'nın bir ülkedeki nükleer tesisi kapatma yetkisi bulunmamaktadır. Ajans sadece taraf ülkelerin Nükleer Güvence Denetim Anlaşması'nı ihlal etmesi durumunda konuyu BM Güvenlik Konseyi'ne rapor etme yetkisine sahiptir.

Ermenistan, ülkemizin de taraf olduğu Nükleer Güvenlik Sözleşmesi'nin 6. maddesinde yer alan "... Reaktörü kapatmanın zamanı belirlenirken ekonomik ve sosyal etkilerinin yanı sıra ülkenin genel enerji durumu ve muhtemel alternatifler de dikkate alınabilir" hükmünden yararlanmakta ve Santralin kapatılması konusunda içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıları ve özellikle elektrik ihtiyacının başka kaynaklarca karşılanamayacağını öne sürmektedir.

Öte yandan Azerbaycan topraklarının %20'sinin Ermenistan tarafından işgali, bizim için de önceliği olan bölgesel bir konudur. Türkiye, 1993 yılında Kelbecer'in Ermenistan tarafından işgali üzerine Ermenistan ile kara sınırını kapatarak, Azerbaycan ile güçlü bir dayanışma sergilemiş ve Azerbaycan halkının güvenliği ve huzuruna verdiği önemi somut şekilde göstermiştir.

Türkiye, hem ikili konularda hem de bölgesel konularda Azerbaycan ile dayanışma içinde hareket etmeye devam etmektedir. Sayın Başbakanımızın Mayıs 2009 tarihinde Azerbaycan Milli Meclisi'nde yaptığı konuşmada dile getirdiği üzere, ihtilafın çözümünde ilerleme sağlanmadığı takdirde Ermenistan ile kara sınırımız kapalı kalacaktır.

Diğer taraftan, Metzamor Nükleer Santrali'nin kapatılması hususu, bir koşul olarak Ermenistan ile sınır kapımızın açılması ile bağlantılandırılmaksızın, yukarıda da belirtildiği üzere halihazırdaki yetersiz nükleer emniyet ve güvenlik standartları dolayısıyla insan sağlığı ve çevre bakımından oluşturduğu riskler temelinde, ilgili uluslararası forumlarda tarafımızdan sürekli gündemde tutulmaktadır.